

Чарівниця

Левко Боровиковський

Посвящается брату Ивану

1

Понад гаєм, над водою
Стелються тумани;
Стоять в шатрах над річкою
Волохи-цигани;
А між тими циганами
Циганка-ворожка,
Та до тої циганочки
Втоптана дорожка.
Туди ходять в темний вечір
Молоді дівчата
З хлібом-сіллю до ворожки
Суджених питати:
Питаються циганочки –
Де зілля копати,
Питаються – як тим зіллям
Хлопців чарувати...

2

Пливе тихо над водою
Місяць молоденький;
Вподобався дівчиноньці
Козак молоденький,
Та не знала Марусенька,
Як причарувати,
Та побігла в темний вечір
Ворожки питати...

3

Понад гаєм, понад полем
Туман налягає;
В однім шатрі циганочка

Огонь розкладає
Та до огню приставила
Рівні два горщечки:
В однім горшку зілля варить,
В другому – клочечки.
Над горшками на прутику
Дві жаби печуться;
Стоїть з нею, як плат блідна,
Дівчина Маруся.
Звела з неба вороженька
Дві ясні зірки,
Ворожила, примовляла
Кругом коло дівки,
Розітерла сухі жаби,
Зілля відцідила –
Молодую дівчиноньку
Чарувати вчила;
Дала дівці піску в жменю,
В узлик жаби й зілля:
"Буде тобі, моя доню,
Бажане весілля".

4

"Не ходи, Грицю, на ту улицу,
Бо на тій улиці – дівки чарівниці:
Одна дівчина чорнобривая –
То чарівниця справедливая;
Друга дівчина чарів не знала –
То ж тая Гриця причарувала".
Тільки Гриця із парубків
Маруся любила;
Тільки Грицю по серденьку
Маруся не мила.
Тікай, Грицю, Марусеньки,
Бо в тебе влюбила –
Бо не дурно Марусенька
Ворожити вчилася...

5

Пливе місяць молоденький,
Розігнувши роги.
Марусенька, в місяць глядя,
Стоїть край дороги.
Та вийняла з-за пазухи
Циганчині чари,
Та скликала річчю-словом
Із трьох країв хмари:
"Всі хмарочки докупочки,
А місяць угору! -
Сюди йтиме мій миленький
З улиці додому..."
Та врізала русу косу,
Та в клубочок збила,
Зняла перстень із рученьки -
Сю річ говорила:
"Місяць на небі;
Камінь на землі;
Риба в морі;
Звір у полі;
Грицько піде додому, -
А я по сліду йому:
Коли вони зйдуться пити, гуляти, -
Тоді нас будуть злі люди розлучати!"
Тричі, стоя, Марусенька
Сю річ промовляла,
Тричі звела дві зірочки
Й косу розплітала...
Далі... взяла - коло чарів
Перстень положила,
Та й побігла додомоньку -
Щоб мати не била.

6

"Ой бачиться - наплачеться, -
Самі сльози ллються:
Від милого сватів нема,
Від нелюба шлються!" -
Так темненькими ночами
Марусенька співала,

Поки в циганки-ворожки
Чар не добувала.
Тепер місяць ще не сповнивсь –
(І люди не знали),
Як від Гриця до Марусі
Старостів прислали.
Через тиждень – в молодії
Музики заграли,
І в неділю на весіллі
Свашки заспівали:
"Ой ти, душенько,
Наша Марусенько!
Відсунь віконце –
Подивись на сонце:
Чи високо сонечко на небі?
Чи багато боярів на землі?
Чи хороший молодий на колір?
У-у-у!"
Ой брат сестру виряджа:
"Оце тобі, сестро, дорога,
Їдь же ти до свекра здорова!
Та будь же ти здорова, як вода,
Та будь же ти багата, як земля!
У-у-у!"

7

Чого ж тому молодому
Весілля не мило?
Чого йому Марусенька
Так швидко остила?
Повісив він головоньку,
Як листочок в'ялий;
Нудно йому на серденьку,
Очі повпадали...
Питається чоловіка
Марусенька тихо:
"Відкіль тобі журба твоя?
Відкіль твоє лихо?
А чи пісні, вечорниці
Ізбавили груди?"

А чи твою головоньку
Наврочили люди?" -
"Ох не пісні, не уроки -
Журба мене з'їла!
Чомусь мені, голубочко,
Женитьба не мила...
Оцей мене перстень із'їв:
З вечерниць ідучи,
На дорозі із сим перснем
Узличок налучив;
Я узличок, розв'язавши,
На шляху покинув;
Перстень взяв собі на палець
І з тої години
Світ немилий, ніч безсонна,
В'яну - як билина!.."

8

Тече річка в вік із віка,
Та води не спали;
А Гриценська в дві неділі
В душину сховали...
Овдовіла Марусенька -
Сама захворала
И до своєї могилоньки
Чари проклинала...
Коли б була Марусенька
Циганки не знала,
Коли б була та ворожка
З чарами пропала,
То ти б була, Марусенько,
Гриця не згубила,
То ти б була, Марусенько,
И сама була жива:
Бо чарами верховодить
Нечистая сила.